

«	Երկրորդ.	Արտաշես Պրլլզկան .
«	«	Կրօնիդես Կիւմիւշնան .
«	«	Թաղես Պէկեան .
«	Երկրորդ.	Ռուբեն Քեմիսանան .
«	«	Դրբի Քալիմիր .
Գովիլիխ.	«	Թազար Պարսիզպանան .
«	«	Յովնանես Էնկիւրեան .
«	«	Օկիւսր Քառէ .
«	«	Վահրամ ձեզայիրեան .
«	«	Հոորերտ Յ. Յարութիւնեան .
«	«	Գեորգ Ազնաւորեան .
«	«	Առաքել Մոմանան .

«	«	Սեպուհ Տեմիրճիպաշեան .
ԴԱՍ Բ.		
Մրցանակ Առաջին.	«	Արիստակէս Քեմիսանան .
«	«	Ստեփան Աւետիսեան .
«	Երկրորդ.	Խաչատուր Տամատեան .
«	«	Էմիլ Ռիտիւք .
«	«	Միքայէլ Մուշեղեան .
«	«	Նիկողայոս Բարունակեան .
«	«	Դանիէլ Քեմիսանան .
«	«	Կարապետ Պարսիզպանեան .

ՅՈՒՂԹ ԱՌ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ՄԱՏԹԵՈՍ ԶԱԽԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ.

Յուշիս ամսուան մէջ հրատարակեցինք Ամենապատիւ Մատրեոս Սրբազանին առ. մեր նուաստութիւնը գրած ընծայաբէր Էս. օրհնաբէր նամակը. դնեմք նոս (ըստ խնդրոյ բարեկամաց) նաեւ մեր անմիջապէս առ. Նորին Սրբութիւնն տուած գոնութեան պատասխանը:

ԱՍՏՈՒԱՍՏԱՊԱՏԻՒ ՍՐԲԱԶԱՆ ՏԷՐ.

Սրտիցս վշտազնեւոց եւ ոգւոց աղեկիլեւոց հայրենեացն մերոց իսէր եւ յամենակարօտ պէտս՝ չէր եւ չէր մարբ ազդողագոյն եւ ակտրժագոյն մխիւրութեան ակնկալել՝ քան զոր յանակընկալս յանարգամեծար սիրոյ Սրբութեանդ ձերում ընդունեալք, Աստուածապատիւ Տէր, յաւուրս յայտոսիկ, օրհնութիւնարեւր քղքովդ որ ի 20 յունիսի:

Արդարեւ ցօղ իմն էր այդ օրհնութեան ցօղեալ ի ձերմոսէ սրբոյ, որ իջեալ ծաւալեալ ի սիրտըս մեր պասքեալս՝ մխիւրարեաց զմեզ մխիւրութեամբ հոգւոյ, եւ զօրացոյց ընդդէմ վշտաց եւ նեղութեանց՝ յոր օր ըստ օրէ փորձիմք ի Տեառնէ իդժուարին յասպարիզիս՝ յոր ի փառս եկեղեցւոյս մերոյ սրբոյ՝ եւ իսէր հայրենի ժողովրդեան անձնագրաւ նահատակիմք:

Իցիւ, Սրբազան Տէր, խրախոյսն Ձեր բանք քէ « Համբերատար ոգւով յաղբող հանդիսանայք հակառակասիրացն անխիղճ յարձակմանց » եւ քէ « Այն կարողանայք զամենայն խոչընդոտսն եւ զարգելիչս բարենպատակ դիտաւորութեան ձեր վանել մերժել իսպառ ... » Իցիւ ասեմք սոյն այս ցանկալի բանք Սրբազան Հօրդ՝ մարգարէութեան բերելին ճշմարտութիւն. բայց մեք իբրեւ զայնպիսիս ընկալաք զնոսին յաստուածաշնորհ շրբանց Ամենապատիւ Դիտապետիդ, եւ զոհացաք զոգորմութեանցն Աստուծոյ՝ որ ի խրախոյս սրտից մերոց զբաւական հզօր տալք զաւետաւոր բանս Ձեր, առ եւ եւսարիանալ ընդ յուսաշաւիղն այն ճանապարհ զոր առաջի հորդեալ է մեզ Տեառն Աստուծոյ:

Ապաքեն, Աստուածապատիւ Տէր, խոչընդոտն ազգի ազգի եւ կուռ զմիմեանց զկնի ընդ առաջ մեր ելանեն, որ ի հակառակաց անտի ճշմարտութեան՝

եւ որ, աւանդ, իբուն իսկ յորդոց ազգիս մերում, յայնոցիկ ասեմք յորոց իսէր զչան զամենայն եւ զվիշտ յանձին առնումք... բայց սակայն յուսացեալ եմք ի գրութիւնս Ամենակալին՝ որ « Դիմակ տրտմութեան զուրախութիւնս հանապազ դեռ » որպէս Շնորհալի Հայրն մեր գրէր Ներսէս:

Այո յուսացեալ եմք, Սրբազան Տէր, քէ որպէս ցարդ օգնական մեզ եկաց՝ եւ այսուհետեւ զօրացուցէ ի վաստակ՝ յոր եւ ոչ մի շահ անձանց ունիմք առաջի, բայց որ երկնիցն է շահ, այն՝ որ յիմարութիւն համարեալ յաջս աշխարհի, ըստ առաքելական ճշմարտութեանն:

Բայց սակայն եւ իցէ այսուհետեւ դեռ եւս երկմտել տարախուսել ընդ հզօր գրութիւն Աստուծոյ, մինչ արդ ոչ մատնանիշ եւեթ առնէ մեզ, այլ որպէսզի համարձակագոյնս զմեզ եւ յորդորագոյնս առնիցէ՝ անքնին իմն շնորհիւ գնա ինքն առ մեզ հաճի առաքել՝ զոր իրազմաց հետէ սրբեալ իւր Անօր ընտրութեան, եւ բազումս ի ձեռն նորա բարերարեալ եւ մեծագործեալ յԱզգըն եւ յեկեղեցի, արդ ի վերջին ժամանակի իբրեւ արեգակն իմն վարդապարմիր ցուցանել զնա բոլի յերևս երկնից Հայաստանեայց, զոյս զնոյն աւետաւորիկ եւ ինոյն ծագաց՝ ուստի յուսաւորութեանցն մեր հայր եւ հեղինակ Գրիգորիոս.....

Ոհ, յանկարծ լսէր Տէր զիդձս մեր զեռանդուրս եւ զբոլորանուէրս, եւ զոր այսպէս զեղեցիկս աւետարանեաց՝ ի գլուխ եւ ի կատարումն ածեալ՝ պարգեւէր այրիացեալ եկեղեցւոյս մերում զՀովիւ սուրբ, զոր ցանկալ Աքոռն Գրիգորի, յոր փափագէ Հայաստան, եւ որում ակնկալեալ մնան սիրտք՝ որ իբրեւ զմերս սիրեն զՁեզ եւ ըստ արժանոյն մեծարեն, եւ յոր՝ Սրբազան Տէր, եւ Դուք որդեգորով խանդաղատանօք բարեհաճիք իբրեւ ընդ բուն սիրելիս հայիկ եւ օրհնել հայրականաւդ եւ աստուածատուր օրհնութեամբ. զոր եւ մաղբեմք այժմ եւ միշտ յօժանդակ օգնութիւն մեզ եւ ինաս-

տատուրին սրտից մերոց եւ մերոյ Վարժարանիս եւ որ ինձա հայրամեծար եւ հայրենասեր սանիցն դասս : Եւ նովին քաղցր ակնկալեօք խոհարհեալ ինձմրոյր աստուածարեալ աջոյդ, որչ լինել ըզ- ձանամք յամայր ամօք կենդանութեան

Ամենապատիւ Սրբութեանդ .

Ամենախոնարհ ծառայք

ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ Վ. ԳԱԼՏԱՅԵԱՆ.

ԽՈՐԷՆ Վ. ԽՈՐ. ԳԱԼՏԱՅԵԱՆ.

Փարիզ. 12 Յուլիս, 5858.

ՅԱՂԱԿՍ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Մ Ա Ն Կ Ա Ն Յ

ԱՇԽԱՏԱՐԵԱՆ

ՍԱՐԳԻՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԹԷՈԴՈՐԵԱՆ

Վերսալեւ Լոյկոտեան Վարժարանին .

Դաստիարակութեան՝ եւ գերապատիւ Մատենագրին Անունը՝ բաւական պիտի ըլլան այս գրքուկին ինչ աստիճանի հարկաւոր օգտակար ու ընտիր ըլլալը ցուցնելու համար :

Արդէն յայտնի է քէ Ազգերնիս ինչ աստիճանի լաւ հասկըցած է այժմիկ հաստատուն Դաստիարակութեան մը պէտքն ու օգուտները . հիմա կմնան լաւ ու փորձ առաջնորդք, որ ոչ միայն իրենց առաքինութեամբն ու գիտութեամբը՝ հապա նաեւ բազմամեայ փորձառութեամբը կարող ըլլան այս ամենակարեւոր բայց եւ ամենադժուարին առաջ- նորդութիւնն ընել հայրենեաց մանկուոյն :

Ո՞վ կրնար այս բանիս աւելի յարմարագոյն համարուիլ քան զգերապատիւ Վարդապետն Սարգիս : Իւր կէս դարէ ի վեր Ազգիս վրայ ունեցած քաջածանօթ երախտիքներն, ու հայ մանկուոյն համար քաջած նեղութիւններն ու ամեն տեսակ տառապանքները, եւ կենացը մեծագոյն մասը աւնոնց Դաստիարակութեան համար գոհըրած ըլ- լալը, եւ աւնոնց հանգստեանն ու երջանկութեանը համար անբաւ աշխատութեամբ շինած վարժա- րանները՝ շատ իսկ կցուցնեն քէ որպիսի Առաջ- նորդ մըն է գոր այսօր կաւետաւորեմք :

Մինչեւ հիմա խել մը քաջակիրք պատանեաց խումբեր Ազգիս ծոցը արձրկելէն վերջը՝ կուգե- նաեւ Ազգին ապագայ մանկուոյն ալ իր հայրա- կան սիրտը տալ ապաւեն, ու աւնոնց երջանկու- րիւնն ալ դարուցիլ դարս յերկարաձգել :

Լսենք հոս բուն իսկ իւր յառաջարանական խօսքերը, որով կիմանամք իւր նպատակն ու վախճանը, եւ քէ ինչ ոճ է բոներ իւր այս համա- ոտ բայց բազմավաստակ երկասիրութեանը մէջ :

« Թէ հին ատենի է քէ արդի իմաստասերք է քարոյական անհասարակ ճանցցան է պատուիրե- ցին քէ մանկանց դաստիարակութիւնը մարդոյս առա- ջին է հարկաւոր պիտոյրներէն մէկն է :

Բայց ափսոս որ Ազգերնիս մինչեւ հիմա արժա- նաւորապէս չճանցցաւ ասոր յարգը . եւ յիրաւի, վասնզի շատերը կկարծեն քէ Դաստիարակութիւնը ուրիշ բան չէ բայց երէ հայրենի լեզուին կարգայն ու գրելը, եւ կամ ան առատէն՝ օտար լեզուաց քիչ մը տեղեկութիւն ունենալ, եւ ան ալ իրենց ապրուստը ձարելու, եւ կամ պարծենալու համար քէ եւրոպական լեզու գիտեն . չըսեմ անկէ առաջ եկած նետեանքը :

Թեպէտեւ ատեն ատեն ոմանք մանկանց դաստիա- րակութեան է անոր հարկաւորութեանը վրայ գրեցին, բայց գրեքէ մեր Ազգին է ոչ մէկ ազդեցութիւն է օգուտ մը ըրաւ . եւ Ազգերնուս մէջ շատ քիչեր կը- գտնես որ Ֆենեյոնի ոսկեղինիկ գրոց *Աղջկանց Դաս- տիարակութեան* բարգմանութիւնը կարդացած ըլլան . քեպէտեւ պատուական Թարգմանիչը աշխարհաբառ լեզուով է ըրած իր բարգմանութիւնը, ջանալով՝ որ զայն դիւրիմացընէ ամենեցուն որ կարդան ու օգտուին, մէջը պարունակեալ դաստիարակութեան կարեւոր եւ անսխալ օրէնքներովն ու սկզբունքներովը :

Եւ անա է անոր կհամարիմ համառօտ կերպով ցուցնել քէ ինչ է տղոց դաստիարակութիւնը, եւ քէ անոր նպատակին հասնելու համար ինչ դիւրին մի- ջոցներ կան, եւ քէ անոր վրայ անվոյր ըլլալէն ճի- ճապի բշտառութիւն է քանի ջարիք առաջ եկած են եւ օրէ օր կուգան :

Վերջարանին մէջէն ալ հետեւեալ սրտառուջ խօսքերը բերեմք, որով յայտնի կերեալ գերա- պատիւ Հեղինակին կամքը, փոյրն ու փափագը :

« Թեպէտեւ դեռ ունենի եւ ունիմութիւշ շատ կարեւոր ճշմարիտ խօսքեր մերազնեայց ակամջն ազդելու, բայց գիտնալով եւ փորձառու ըլլալով քէ չէն կրնար հիմա մէկէն ամեն ճշմարտութիւն լսել... անոր համար համբերութեամբ զանց ըրի, ուրիշ ժամանակի եւ ու- րիշ առթի մը բոլորով :

Միայն կխնդրեմ եւ կաղաչեմ իմ սիրելի Ազգային- ներուս՝ որ այսպիսի պակասութեանց դարման տա- նին, քէ որ կճանցնան իրենց բշտառութիւնը, եւ քէ որ կուգեն անկեց ելլել եւ երջանիկ ըլլալ՝ պէտք է որ իրենց մանկութեան վերոյիշեալ կանոններուն է պա- տուիրուցներուն համեմատ դաստիարակեն . ապա քէ ոչ բող աղէկ գիտնան՝ որ անկարելի է բշտառու- րէն ազատիլ եւ աշխարհիս մէջ երջանիկ կեանք եւ իմանդերձեալն ալ երանութիւն վայելել :